

Asia: Valtiovarainministeriön selvitys yhtiökohtaisen IFRS-tilinpäätöksen ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain tuloslaskentaa koskevan sääntelyn välisistä ongelmakohdista VN/31277/2025

Finnwatch kiittää mahdollisuudesta lausua valtiovarainministeriölle IFRS-tilinpäätöksen ja EVL:n tuloslaskentaa koskevan sääntelyn välisiä ongelmakohtia koskevasta selvityksestä.

Aikataulusyistä lausumme aiheesta valikoiden ja ylätasolla.

Osa ehdotetuista muutoksista voisi heikentää tilinpäätösten informaatioarvoa

Selvityksessä esitetään, että kirjanpidon ja kirjanpitolain mukaisten tuloslaskentasäännösten keskeisenä tarkoituksena on yrityksen omistajille kuuluvan voiton määrän laskenta. Kuitenkin yksi tilinpäätösten keskeisimmistä tavoitteista on yritysten tuloksen muodostumista ja varallisuusasemaa koskevan informaation tuottaminen eri sidosryhmien käyttöön. Tämä tavoite on tärkeää pitää mielessä, kun mahdollisia lakimuutoksia suunnitellaan. Lakimuutokset eivät saa johtaa siihen, että tilinpäätösten informaatioarvo laskee.

Esimerkiksi ehdotus siitä, ettei konserniavustusta enää tarvitsisi kirjata antajan kuluksi ja saajan tuloksi sekä esittää tuloslaskelmalla omana eränään, johtaisi ilman muita muutoksia siihen, ettei tilinpäätösinformaation käyttäjä saisi enää lainkaan tietoa annetuista ja saaduista konserniavustuksista. Mikäli muutos päädytään toteuttamaan, tulee yritykset velvoittaa antamaan tiedot saaduista ja annetuista konserniavustuksista tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Yhtiötasolla verottamattomien voittojen jakaminen tulisi estää

Muutosehdotusten toteutus edellyttää muiltakin osin huolellista harkintaa. Toteutuskelpoisuuden arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota muun muassa siihen, etteivät muutokset avaa yrityksille nykyistä laajempia mahdollisuuksia jakaa omistajille voittoja, joihin ei ole kohdistunut yhtiötasolla verotusta. Tällainen riski liittyy ainakin poistojen kirjanpitosidonnaisuuden katkaisemiseen, kun verotuksessa vähennettävien poistojen määrät voisivat jatkossa nousta kirjanpidon poistoja suuremmiksi.

Jo nykyisellään kirjanpitosäännösten ja elinkeinoverolain väliset erot saavat aikaan sen, että tietyissä tilanteissa yrityksen on mahdollista jakaa voittoja, joihin ei ole kohdistunut yhtiötason verotusta. Tällaisia tilanteita syntyy muun muassa silloin, kun yritys siirtyy noudattamaan kirjanpitolain (KPL) 5:2 b §:n mukaista sijoituskiinteistöjen käypään arvoon arvostusta. Finnwatchin tutkiessa Spondan veronmaksua vuonna 2020 havaitsimme, että pelkästään KPL 5:2 b §:n mukaiseen arvostukseen siirtyminen kasvatti Spondan

jakokelpoisia varoja 600 miljoonalla eurolla¹. Siirtymishetkellä käyvän arvon ja aiemman kirjanpitoarvon välinen ero kirjataan suoraan yhtiön omaan pääomaan. Sen jälkeiset arvonmuutokset kirjataan puolestaan tulosvaikutteisesti. Molemmissa tapauksissa kyse on verotuksellisesti realisoitumattomista arvonmuutoksista, joita ei ole EVL:ssä määritetty veronalaisiksi tuloiksi. Niihin ei toisin sanoen kohdistu yhtiötasolla verotusta, vaikka arvonmuutokset kasvattavat yhtiön jakokelpoisia varoja.

Mikäli nyt lausunnoilla oleva selvitys johtaa lakimuutosten valmisteluun, on samassa yhteydessä perusteltua harkita myös lakimuutoksia yhtiötasolla verottamattomien voittojen jakamisen estämiseksi. Verottamattomien varojen jakaminen voitaisiin estää esimerkiksi yhtiöoikeudellisella sääntelyllä, kuten yritysverotuksen kehittämistyöryhmä esitti jo vuonna 2006².

¹ Finnwatch. (2020). Aggressiivista verosuunnittelua kiinteistöalalla. Tutkimusartikkeli.
<https://finnwatch.org/fi/tutkimukset/aggressiivista-verosuunnittelua-kiinteistoealalla>

² Yritysverotuksen kehittämistyöryhmä. (2006). Verotus, tilinpäätös ja yhtiöoikeus. Valtiovarainministeriön vero-osasto. Työryhmämuistioita 4/2006.
https://www.edilex.fi/ministerioiden_julkaisut/4572.pdf